

[Albrechtsen]

NATO, Warszawapagten, EF og COMECON er alle organisationer, som arbejder målbevidst på at opretholde, udbyde og skærpe den blokopdeling af Europa, som i øjeblikket findes, og som er en ulykke for vores kontinent. Der kan ikke hentes noget håb for fremtiden i en fortsat styrkelse af disse stivnede bloksystemer. Det er et så indlysende faktum, at jeg ikke her vil bruge yderligere taletid på at begrunde det. Når det gælder Danmarks deltagelse, medfører det f.eks., at den danske udenrigspolitik i stigende grad bindes til den ene af blokkene, også i sammenhænge som f.eks. FN, og det er efter vores mening stærkt uheldigt.

Af konkrete resultater af denne blokopdeling kan man iagttage f.eks. det danske medansvar for, at der sker en bevidst nedprioritering af hensynet til den kurdiske befolkning og af hensynet til den saharianske befolkning. Man sætter hensynet til samarbejdet med korrupte systemer som Marokko og Tyrkiet højere end de berettigede krav om frihed og demokrati, som kan rejses f.eks. af den kurdiske befolkning og den saharianske befolkning. Disse befolkningers legitime krav på overholdelse af menneskerettigheder og frihed til selv at kunne udfolde sig fejles ind under gulvtæppet af hensyn til den vesteuropæiske nødvendighed, og Folketinget har et medansvar for, at det er sådan.

Så kunne man selvfølgelig sige, at Europarådet og måske i særlig grad det nordiske samarbejde i knap så høj grad medvirker til et sådant blokdelt Europa. Især det nordiske samarbejde indeholder mulighed for et dansk samarbejde med alliancefrie stater, og det er derfor et langt mere perspektivrigt samarbejde end f.eks. EF og NATO. I det nordiske samarbejde kan man udbrede sådanne ting som afspænding, forsøg på optøning mellem blokkene.

Derfor så vi langt hellere, at man samlede kræfterne om at styrke sådanne ting, også et dansk samarbejde f.eks. om etablering af tværgående samarbejde på tværs af jerntæppet, om realisering af nogle af de tanker, der har været om nedrustningsinitiativer i Centraleuropa, om kemivåbenfrie zoner og atomvåbenfrie zoner på Balkan osv. osv. osv. Det var sådanne ting, der skulle være styrende for dansk udenrigspolitik, ikke de mål, som i øjeblikket bestemmer den.

Især synes jeg, der er grund til at udbyde forholdet mellem Danmark og Tyrkiet. Tyrkiet er en stigende belastning for såvel EF, NATO som for Europarådet og dermed også for Danmark. Det tyrkiske diktatur blev tilført et tyndt lag demokratisk sminke for et par år siden. Dette tynde lag sminke er efterhånden helt forsvundet, og det har i hvert fald ikke på noget tidspunkt opnået en sådan tykkelse, at det har kunnet skjule den kendsgerning, at menneskerettighederne fortsat på det mest brutale konsekvent undertrykkes i Tyrkiet, og at der samtidig sker en optøning af forholdet mellem det tyrkiske diktatur og de vesteuropæiske organisationer.

Vi har netop modtaget en rapport fra den danske Helsinki-gruppe, som har undersøgt forholdene – det er den seneste af dem, men der kommer rapporter hele tiden – som viser, at talen om pressefrihed i Tyrkiet intet havde på sig. Der er ikke nogen pressefrihed. Tværtimod sidder redaktørerne i fængsel og idømmes domme, hvoraf 8–10 års fængsel er blandt de mindste domme. Det mere normale er domme på årtiers fængsel, i nogle tilfælde langt over 100 års fængsel, og det er vel at mærke på grund af, at de har skrevet i avisen og udøvet forsøg på pressefrihed. Samtidig bekræftes det i den rapport, at tortur fortsat konsekvent finder sted.

Og så skal det endda bemærkes, at rapporten ikke går særlig meget ind på forholdene i Kurdistan, hvor det er værst. Det skyldes givetvis, at det er meget svært at komme til at lave undersøgelser i de områder i Kurdistan, hvor der er undtagelsestilstand, og hvor forholdene er af en sådan karakter, at det er ufatteligt, at det danske Folketing via sit samarbejde med de tyrkiske myndigheder via EF og NATO fortsat passivt kan se til, at disse ting foregår.

Man kan diskutere, om der var grundlag for at trække klagesagen mod Tyrkiet tilbage. Vi har hele tiden sagt, at det skridt, man foretog, byggede på en illusion. Det er i hvert fald nu diskuteret. Uanset hvad man kan mene om det, man dengang gjorde fra dansk side, er det i hvert fald dokumenteret, at den danske politik har spillet fallit, at det ikke lykkedes for den danske regering og de andre regeringer at fremtvinge forbedringer i Tyrkiet, og at Tyrkiets deltagelse i Europarådet, dets forsøg på tilnærmelse til EF osv. må bremses, og at den klagesag, som var rejst